

KÖNCZEI CSILLA

KÖNCZEI ÁDÁM (1928–1983) NÉPRAJZI MUNKÁSSÁGÁNAK BIBLIOGRÁFIÁJA

Könczei Ádám (13. fénykép) 1928. január 1-én született a Maros megyei Küküllőváron orvosi családból. Elemi iskoláit szülőfalujában, középiskoláit Marosvásárhelyen és Nagyváradon végezte. Az 1947–48-as tanévben a kolozsvári Református Teológia hallgatója, 1948–52-ben a Bolyai Tudományegyetemen szerzett magyar szakos tanári oklevelet. 1952–1957 között tanár Szalacson, Margittán, majd Gyergyószentmiklóson. 1958-ban a Folklór Intézet Kolozsvári Osztályának tudományos kutatója, majd munkanélküli, 1962–1965 között nyomdai korrektor és fizikai munkás, 1968 őszétől haláláig a Korunk belső munkatársa. Meghalt 1983. június 14-én.

Életkörülményei és korai, váratlan halála miatt gyűjtéseinek nagy része feldolgozatlanul, munkáinak többsége kéziratban, részben félkész állapotban maradt. Fontosabb gyűjtései, részint iskolai gyűjtőmozgalmak szervezésével: Csokaly népzenei életének monográfiája; több ezer népdal és népballada, dallammal; hangszeres népzene, hangszalagon rögzítve; mintegy 40 000 közmondás, szólás és találós kérdés; több tízezer kiolvasó mondóka; több tucatnyi falusi kézíratos daloskönyv másolata.

Gyűjtéseiből néhány mutatvány jelent meg három gyűjteményben: *Rajta, rajta, proletárok*. Buk. [1952]; Konsza Samu: *Háromszéki magyar népköltészet*. Mvhely 1957; Vöö Gabriella: *Többet ésszel, mint erővel*. Mesék, tréfák, anekdoták a romániai magyar népköltészetből. Buk. 1969.

Néprajzi tanulmányainak és cikkeinek alábbi jegyzéke főként a folklorizmus iránti érdeklődésének három irányáról tanúskodik: a táncházmozgalom helyzete és feladatai; a folklór szerepe a művelődési életben és az irodalomban; a folklór társadalmi gyűjtése.

A jegyzékben használt rövidítések:

- El. Előre, Buk.
- H. A Hét, Buk.
- Ifj. Ifjómunkás, Buk.
- Ig. Igazság, Kvár
- Kor. Korunk, Kvár
- Műv. Művelődés, Buk.
- Naps. Napsugár, Kvár
- NyIrk. Nyelv- és Irodalomtudományi Közlemények, Kvár
- Ut. Utunk, Kvár

Az „Înfrățirea – Testvériség” népi zenekar néhány hangversenyének tanulmányai. Ig. XIV(1952. jan. 22). 18. sz. 2.

Rajta, rajta, proletárok. Munkásdalok az elnyomatás éveiből. Uo. (júl. 19). 170. sz. 4. – Könyvismertetés.

A nagyváradi Népi Alkotások Háza. Fáklya X(1955. okt. 8). 238. sz. 3.

- Bartók Béla legyen mindannyiunké!* Műv. IX(1956). 7. sz. 53–54.
Népviselet és népi tánc. El. X(1956. ápr. 8). 2635. sz. 2.
Alakulóban az állami székely népi együttes. Uo. XI(1957. jan. 12). 2868. sz. 2.
Mátyás király a szőlőben. Bihari népmese nyomán írta ~. Naps. I(1957). 10. sz. 5.
A népköltészet társadalmi gyűjtése. Kor. XVII (1958). 1058–1062.
Kodály nyomában. Műv. XI(1958). 6. sz. 58–61. – Gyergyói gyűjtőútja 1910-ben.
Lánc, lánc, eszterlánc... Naps. II(1958). 8. sz. 10–11. – 2 gyergyó-szentmiklósi és 1 uzoni gyermekjáték, 2 dallammal.
„Semmi folklór”? Kor. XVIII(1959). 1208–1209. – Folklór-elemek az irodalomban.
Népköltészet és írástudás. Ut. XIV(1959). 18. sz. 6–7.
A népből fakadó művészet diadalútja. Országos körúton az Állami Székely Népi Együttes. Uo. 26. sz. 6.
Témás táncot, de ne ilyent... Ifj. III(1959). 46. sz. 5. – Margittai táncsoport.
Bemutató Erdőszentgyörgyön. Ut. XV(1960). 35. sz. 8. – Állami Székely Népi Együttes.
Vendégségben Kalotaszentkirályon. Uo. XVI(1961). 22. sz. 8. – Mint előbb.
Nyíló Vadrózsák. A marosvásárhelyi Népi Együttes második országos körútjáról. Uo. 29. sz. 8. – 1 fényképpel.
Ez még nem népballada. Petőfi betyárköltészete és betyárballadaink. NyIrK. VI(1962). 330–336.
Felszántjuk a nagyvilágot egybe... Ut. XVII(1962). 19. sz. 3. – Új népköltészet.
Népek dalai. Uo. 28. sz. 8. – Lengyel Xénia dalestje.
A gereblye. Szövegét román népmese alapján fordította ~. Naps. IX(1965). 7. sz. 22.
A szegény ember nyert pöre. Ősz János meséje nyomán írta ~. Uo. 8. sz. 16.
Horváth János lapszéli jegyzetei. NyIrK. X(1966). 125–129. – Terbe Lajos könyvéhez: *Petőfi és a nép.* Bp. 1930.
A vidámság szálláscsinálói. Ut. XXI(1966). 23. sz. 8. – A marosvásárhelyi Népi Együttes falujáró csoportjairól.
Ősz János népköltészeti hagyatéka. Uo. XXII(1967). 8. sz. 2.
Balladaest. Uo. 15. sz. 1, 8. – Marosvásárhelyi Népi Együttes. 1 fényképpel.
Erősödik a népköltészet esztétikai-stilisztikai vizsgálatának az igénye... Kor. XXV(1966). 949. – Krónika. Név nélkül.
Gheorghe Vrabie: Balada populară română. Buc. 1966. Uo. 1351. – Téka. Név nélkül.
Eugenia Cernea–Vasile D. Nicolescu–Monica Brătulescu–Nicolae Rădulescu: Cîntece și strigături populare noi. Buc. 1966. Uo. 1356. – Téka. Név nélkül.
Az Erdélyi Néprajzi Múzeum Szabadtéri Osztálya... Uo. 1472. – Krónika. Név nélkül.

- Pontozó a kolozsvári Nemzeti Színház színpadán.* El. XXI(1967. dec. 1). 6243. sz. – Magyarlapádi táncsoport.
- Soarele și luna.* Balade populare românești. Buc. 1966. Kor. XXVI (1967). 136. – Téka. Név nélkül.
- Béres András: *Rozsályi népmesék.* Bp. 1967. Uo. 1444–1445. – Téka. Név nélkül.
- Irodalom és folklór.* Uo. 1458. – Tallózás. Név nélkül.
- Ion Apostol Popescu: *Basme armenesti din Transilvania.* Buc. 1967. Uo. 1592. – Téka. Név nélkül.
- Kardos Tibor: *Az Árgirus-széphistória.* Bp. 1967. Uo. 1757. – Téka. Név nélkül.
- Egy elrajzolt pályakép.* ISz. XVI(1968). 2. sz. 271–275. – Ősz Jánosról.
- Népdalaink ügyében.* Műkedvelő mozgalmunk hitelrontása ellen. Műv. XXI(1968). 5. sz. 44–45.
- Csak „helyi” népdalokért?* Uo. 6. sz. 47–48.
- Ostorozó, kontyoló.* Ut. XXIII(1968). 12. sz. 8. – Marosvásárhelyi Népi Együttes. 1 fényképpel.
- Sajtóvisszhang?* Válasz Molnos Lajos cikkére. Uo. 33. sz. 8. – Az előbbi Együttesről.
- Lehajló ág.* Uo. 50. sz. 8. – A kalotaszegi népköltészet gyűjtéséről.
- Magyar népballadák.* Kor. XXVII(1968). 1731. – Téka. Név nélkül.
- (Bartók és Szlovákia.)* Uo. XXVIII(1969). 1098–1099. – Krónika. Név nélkül.
- Russzkije narodnije szkazki.* Moszkva 1969. Uo. 1267. – Téka. Név nélkül.
- (Az idej nyáron előtérbe került a folklór.)* Uo. 1560–1561. – Krónika. Név nélkül. A bukaresti folklórfesztiválról.
- A népköltészet közösségi jellege.* Uo. 1614–1622. – 3 dallammal.
- Krizáról a Vadrózsák nélkül?* Műv. XXII(1969). 11. sz. 23–25. – A Vadrózsák kritikai kiadásáért.
- Fehér foltok.* El. XXIII(1969. ápr. 6). 6664. sz. 4. – A nyelvészeti és néprajzi kutatásokban.
- Népművészet és jelenkor.* Az Előre nemzetközi ankétja. [A kérdéseket megfogalmazta, a válaszokat lejegyezte és összeállította ~.] Uo. (szept. 14). 6801. sz. 4. – Válaszol Ivan Ivancan (Zágráb), Béres András (Debrecen), Roger Lecotté (Párizs), Andrej Klimov (Moszkva), Giuseppe Profeta (Aquila), Faragó József (Kvár) és Tiberiu Alexandra (Buk.).
- Elmegyek, elmegyek...* Énekeskönyv. Ifj. XIII(1969). 31. sz. 5. – 1 dallammal.
- Udvaromon árva fűzfa...* Énekeskönyv. Uo. 40. sz. 5. – 1 dallammal.
- Kodály Intézetet alapítanak az Egyesült Államokban...* Kor. XXIX (1970). 287–288. – Krónika. Név nélkül.
- Nagy Olga: *Lüderc sógor.* Erdélyi magyar népmesék. Buk. 1969. Uo. 292–293. – Téka. Név nélkül.
- Bartók és a székelyek.* Uo. 1158–1163. – 2 térvázlattal.
- Országgra szóló példa.* Ut. XXV(1970). 50. sz. 11. – Nyáradmenti Kórustalálkozó.

- Felszállott a páva...* Énekeskönyv. Ifj. XIV(1970). 6. sz. 5. – 1 dallammal.
- Tavaszi szél...* Énekeskönyv. Uo. 29. sz. 5. – 1 dallammal.
- Elindultam szép hazámbúl...* Énekeskönyv. Uo. 52. sz. 5. – 1 dallammal.
- Népballadák megszólalása.* Ig. XXXII (1970. febr. 22). 43. sz. 5. – Faragó József szabadegyetemi előadása.
- A népdalkultúra tudatosságáról.* Kor. XXX(1971). 806–811. – A nagyszentmiklósi Bartók-emléktábla fényképével.
- Középkori kották és nyelvemlékek egy ősnymtatványban.* Uo. 1425–1426. – Látóhatár. Név nélkül.
- Annyi bánat a szívemen...* Énekeskönyv. Ifj. XV(1971). 12. sz. 5. – 1 dallammal.
- Népköltészet gyűjtő diákok.* Ig. XXXIII(1971. jún. 27). 151. 5. – A nagyenyedi Bethlen Gábor Líceum, Tanító- és Óvónőképző.
- 90 éve született Bartók Béla. *Látogatóban ifjú Bartók Bélánál.* Vörös Zászló XXIII(1971. márc. 28). 73. sz. 4.
- A kecskés ember.* Udvarhelyszéki népmesék. Buk. 1972. Kor. XXXI (1972). 942–943. – Téka. Név nélkül.
- A népdal jegyében.* Ut. XXVII(1972). 30. sz. 11. – A második ki-bédi kórustalálkozó. 1 fényképpel.
- Népballadáink gyűjtésének újabb mozgalma.* Uo. 33. sz. 6–7. – A nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégiumban. 8 balladával.
- Kolozsvári balladaest.* El. XXVI(1972. márc. 9). 7569. sz. 2. – 11. sz. középiskola.
- Bálványos, ötödször.* Brassói Lapok IV(1972). 23. sz. 8. – Folklórfesztivál.
- A mi táncházunk.* Kor. XXXII(1973). 999–1002. – A mozgalom története.
- Egy kolozsvári emlékestről.* El. XXVII(1973. jan. 25). 7842. sz. 4. – Kodály Zoltán emlékére.
- Hitelesebbet hitelesebben!* Műv. XXVIII(1975), 3. sz. 12–14. – A román tv magyar adásainak folklórműsorairól.
- Mérai példa.* H. VI(1975). 29. sz. 8. – Iskolások kottaolvasási versenye.
- Tárt kapujú táncházakért.* Műv. XXX(1977). 11. sz. 16–17.
- Egy felemás népi együttes.* H. VIII(1977). 4. sz. 6. – Hargita Együttes, Csíkszereda.
- Néprajzgyűjtő Duka János.* Műv. XXXI(1978). 7. sz. 43–46. – Fényképpel.
- Hol, mit és hogyan?* Uo. XXXII(1979). 1. sz. 28–29. – A táncházmozgalom időszerű kérdései.
- Két együttes összefogása.* El. XXXIV(1980. máj. 16). 10 103. sz. 2. – Csíkszeredai és székelykeresztúri népi együttes Kolozsváron.